

«کسی به فکر گل‌ها نیست
کسی نمی‌خواهد باور کند
که باغچه دارد می‌میرد...»

بیش از یک ماه از آغاز جنگ می‌گذرد.
خانه‌ها، مدرسه‌ها و بیمارستان‌ها، هدف قرار می‌گیرند و در این میان، زندانیان در اسارتی دوگانه گرفتارند؛
نه راهی برای گریز دارند و نه پناهگاهی!
خانواده‌هایشان نیز که در معرض خطرند و تنگنای جنگ، توان اندکی برای یاری رسانی دارند.
آیا نباید صدای آن‌ها باشیم؟
آیا نباید نوری بر این تاریکی بیفکنیم؟

با امضای این بیانیه و انتشار آن، گامی کوچک در آگاهی رسانی برداریم.
هر امضا، شاید جانی را نجات دهد.

دل‌مان باید برای «باغچه» بسوزد.

۱۷ آوریل ۲۰۲۶
۲۸ فروردین ۱۴۰۵

دکتر مای ساتو
گزارشگر ویژه‌ی ملل متحد در امور وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران
دکتر آلیس ادوارز
گزارشگر ویژه‌ی ملل متحد در امور شکنجه
دکتر موریس تیدبال - بینز
گزارشگر ویژه‌ی ملل متحد در امور اعدام‌های فرا قضایی، شتابزده و خودسرانه

ما، شماری از شهروندان ایرانی و غیرایرانی که به منشور حقوق بشر پایبند هستیم، مایلیم توجه شما را به وضعیت حساس و خطرناکی که زندانیان - از جمله زندانیان سیاسی و عقیدتی - در ایران با آن روبرو هستند، جلب کنیم. ما از شما می‌خواهیم آنچه در توان دارید، برای آزادی فوری آنها به کار گیرید.

با جنگی که از ۲۸ فوریه ۲۰۲۶ در ایران آغاز گشته، جان هزاران زندانی بیش از پیش در معرض خطر قرار گرفته و وضعیت آنان هر روز وخیم‌تر شده است. پیش از آتش بس دو هفته‌ای که در ۷ آوریل میان دولت‌های جمهوری اسلامی و ایالات متحده آمریکا اعلام شد، نیروهای نظامی اسرائیل و ایالات متحده، حمله‌های گسترده‌ای را به شهرها و روستاهای مختلف ایران آغاز کردند. در بسیاری از شهرها، زندان‌ها در نزدیکی یا حتی در داخل پایگاه‌های سپاه پاسداران قرار داشته‌اند و همین امر، زندانیان را به شدت در معرض حمله‌ی جنگنده‌ها و موشک‌های آمریکایی و اسرائیلی گذاشته است. ارتش اسرائیل پیش‌تر نیز نشان داده که توانایی هدف قرار دادن زندان‌ها را دارد؛ چنان‌که در ژوئن ۲۰۲۵، زندان اوین را هدف حمله قرار داد.

فزون بر خطر مستقیم ناشی از حمله‌ی نظامی آمریکا و اسرائیل، جنگ و بسیج نیروهای پلیس و سپاه نیز ارائه خدمات اساسی برای تأمین خوراک و خدمات درمانی زندانیان را مختل کرده است. بسی بیش، زندانیان، به ویژه زندانیان سیاسی - عقیدتی، با خطر اعدام یا سایر شکل‌های سوءرفتار از سوی نیروهای سرکوبگر جمهوری اسلامی روبرو هستند؛ حکومتی که در زمان‌های بحران، بارها تهدید کرده است که به «اتهام خیانت»، از زندانیان سیاسی انتقام خواهد گرفت. برای نمونه، در سال ۱۹۸۸، پس از پایان جنگ هشت ساله با دولت عراق، جمهوری اسلامی، نزدیک به پنج هزار زندانی سیاسی در زندان‌های ایران اعدام کرد. چنین فاجعه‌ای ممکن است یکبار دیگر تکرار شود.

تا امروز، ۱۷ آوریل ۲۰۲۶، جمهوری اسلامی ایران چند تن از زندانیان سیاسی را اعدام کرده است؛ هرچند آمار دقیقی از اعدام‌ها به دلیل نبود شفافیت، در دست نیست. در ۱۹ مارس، صالح محمدی، سعید داوودی و مهدی قاسمی، به صورت علنی در قم اعدام شدند. در ۳۰ و ۳۱ مارس نیز چهار زندانی سیاسی، بابک علی‌پور، پویا قبادی، محمدتقی سنگدهی و اکبر دانشورکار اعدام شدند. در ۲ آوریل، امیرحسین حاتمی، جوان ۱۸ ساله و از بازداشت شدگان اعتراض‌های ژانویه ۲۰۲۶ (دی ماه ۱۴۰۴) اعدام شد. ۴ آوریل، دو زندانی سیاسی، ابوالحسن منتظر و وحید بنی‌عامریان را به جوخه‌ی اعدام سپردند. همچنین در روز ۵ آوریل، محمدمین بیگلری و شاهین واحدپرست را اعدام کردند و در ۶ آوریل، علی فهیم، جوان ۲۳ ساله را. این موارد، نشان دهنده‌ی ادامه‌ی کاربست مجازات اعدام علیه مخالفان نظام حاکم بر ایران است.

وضعیت، به‌ویژه در سه مرکز بزرگ بازداشت در تهران - که از بزرگترین زندان‌های ایران نیز به شمار می‌روند - بسیار هولناک است: زندان اوین، زندان قزل‌حصار و زندان تهران بزرگ (معروف به فشافویه). این سه زندان، صدها زندانی عقیدتی و سیاسی را در خود جای داده‌اند.

نگرانی خانواده‌های زندانیان نیز رو به افزایش است. ملاقات‌های هفتگی خانواده‌ها به بهانه‌ی جنگ مختل گردیده و بسیاری از خانواده‌ها از وضعیت عزیزان خود بی‌خبر مانده‌اند. همچنین، از روز دوشنبه ۲ مارس، برخی از زندانیان سیاسی زندان اوین به مکان‌های دیگری منتقل شده‌اند - از جمله زندان فشافویه - جایی که حتا پیش از آغاز جنگ نیز به دلیل ازدحام بیش از حد، نبود آب آشامیدنی سالم و وضعیت نامناسب بهداشتی، موقعیتی فاجعه‌بار داشت.

در سرتاسر ایران، از زندان اوین تا بازداشتگاه‌های مریوان، زنجان و... زندانیان در چنبره‌ی جنگ و سرکوب دولتی گرفتار آمده‌اند. رژیم نه می‌تواند زندانیان را در وضعی عادی و انسانی نگه دارد و نه حاضر است مخالفان اصولی خود را آزاد کند. در حالی که بر اساس یک دستور عمل شورای عالی قضایی ایران در ژانویه ۱۹۸۶ که همچنان معتبر است (مصوبه شماره ۲۱۱ که در دوران جنگ ایران و عراق تصویب شد)، در وضعیت‌های بحرانی مانند جنگ، قوه‌ی قضائیه موظف است به تمهیداتی چون آزادی مشروط "محکومان جرایم فاقد جنبه‌ی خشونت آمیز"، دست زند. با اجرای این مصوبه، شمار شایان توجهی از زندانیان، به‌ویژه زندانیان عقیدتی - سیاسی و همچنین هزاران معترض بازداشت‌شده در اعتراضات ژانویه ۲۰۲۶، باید آزاد شوند. بسیاری از وکلای مستقل در داخل و خارج ایران، خواهان اجرای این دستور عمل شده‌اند.

نهادهای وابسته به ملل متحد و سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی تاکنون به این وضعیت اسفبار واکنشی نشان نداده‌اند. ما از شما می‌خواهیم هرچه زودتر اقدام کنید و با اعمال فشار بر جمهوری اسلامی، جان هزاران زندانی ایرانی را نجات دهید.

با احترام

<https://c.org/HNzP4kJnLj>